UUTISET

Pienessä kunnassa päättäjä on niin lähellä asukasta, että tuntee jokaisesta vastuuta. **KAUPUNGINJOHTAJA PAAVO LATVA-RASKU, LAPUA**

Hallinto etääntyy maaseudusta suurissa kuntaliitoksissa

Seinäjokeen, Saloon ja Kouvolaan liitetyt pinta-alaltaan suuret, mutta väkimäärältä vähäiset maaseutukunnat ovat jääneet huomiossa vähemmälle. Valta keskittyy keskuksiin.

NURMO, LAPUA (MT)
Kuntien hallinto etääntyy maaseudun arjesta kunnissa, joissa maaseutukuntia on liitetty keskuskaupunkiin, ilmenee Ruralia-instituutin tekemästä tutkimuksesta.

Myös asukkaiden osallistuminen on muuttunut. Maaseutukuntien asukkaat osallistuivat ennen kunnan luottamustehtäviin, nyt osallistuminen on lyhytaikaisia projekteja ja epävirallisia yhteyksiä. Toisaalta myös uudenlaista aktiivisuutta on syntynyt.

Näin on käynyt tutkituissa kaupungeissa Seinäjoella, Salossa ja Kouvolassa.

Etääntymisen estämiseksi on perustettu erilaisia aluelautakuntia.

”Silti kuntalaisten etäisyys päättäjiin on pidentynyt sekä maantieteellisesti että henkisesti. Päätösvaltaa lautakunnilla on vähän. Vallan jakaminen on ongelma. Sen siirtäminen pois perinteiseltä vallankäyttäjiltä ei näytä onnistuvan nykyjärjestelmässä”, tutkija **Antti Saartenoja** Ruralia-instituutista sanoo.

Yksi syy etääntymiseen on, että liitoksien jälkeen kaupungeilla oli yhtäkkiä monikertaiset maaseutualueet, joita kaikki virkamiehet eivät tunne riittävän hyvin.

Säilyykö identiteetti?

Tutkimuksen mukaan liittyneiltä kunnilta katoaa päätösvalta, mutta kuntaidentiteetti ei. Saartenojan mielestä ne eivät välttämättä tarvitse toisiaan.

”Näin on ainakin Nurmossa. Kyllä siellä nurmolaiset ovat edelleen nurmolaisia”, Saartenoja sanoo.

Lapualla identiteetin merkityksestä ollaan eri mieltä. Siellä vahva lapualaisuuden henki sitouttaa asukkaita kuntaan.

”Lapua on enemmän kuin vain palveluiden tuottaja. Paljon tehdään ilmaiseksi, koska voimakas yhteenkuuluvuuden tunne ajaa ihmisiä eteenpäin”, Lapuan kaupunginjohtaja **Paavo Latva-Rasku** sanoo.

”Yhdistymistä perustellaan usein, että voidaan ottaa parhaat käytännöt jokaisesta kunnasta ja siirtää ne muihin. Mutta ei Lapuan käytäntöjä noin vain voi siirtää, sillä ne ovat syvällä kulttuurissa ja identiteetissä. Eivät ne ole vain käytännön asioita, vaan ihmisten sitoutumista omaan kuntaan”, hän jatkaa.

Nurmo liitettiin Seinäjokeen 2009. Nyt kuntauudistuksessa myös Lapuaa on kaavailtu Seinäjokeen.

Nurmon raitilla kiroillaan

Nurmon ja Seinäjoen liitos oli riitaisa, eikä kaikki kiukku ole tainnut vieläkään laantua. Nurmon entisen kuntakeskuksen kylän raitilla on rauhallista, mutta kaikilla on kiire. Monen kiire alkaa, kun toimittaja alkaa kysellä kuntaliitoksesta.

Omilla kasvoilla ei lehdessä haluta esiintyä, mutta ohimennen livautetaan kirosanoja liittymisestä.

Veikko Kantolalla on aikaa pysähtyä juttelemaan. Hän on jyrkästi liitosta vastaan.

”Olisin hyväksynyt tämän liitoksen, jos Lapua, Jalasjärvi ja Ilmajoki olisivat liittyneet samalla kertaa. Siinä tapauksessa ympäristökunnilla olisi ollut suurempi vaikutusvalta. Nyt Seinäjoki määrää kaiken”, Kantola sanoo.

Nurmossa kansa äänesti liittymistä vastaan. Valtuusto kuitenkin päätti liittyä. Selvityksen mukaan liitosprosessi on pitkä ja sopeutuminen muutokseen vielä käynnissä.

AIMO VAINIO

Lapua on päättänyt pysyä itsenäisenä

LAPUA (MT)
Lapua aikoo säilyä itsenäisenä. Siitä on päätetty monta kertaa.

”Laskin kerran, että itsenäisyys on ollut kaupunginvaltuustossa ja hallituksessa vuoden 2005 jälkeen esillä seitsemän kertaa. Jokaisella kerralla päätös itsenäisenä jatkamisen puolesta on ollut yksimielinen”, kaupunginjohtaja **Paavo Latva-Rasku** sanoo.

Hallituksen kuntauudistuksessa Lapua on kuitenkin piirretty yhteen maakuntakeskus Seinäjoen kanssa. Sitä ei Lapualla hyväksytä.

”Lapua on kuntauudistuksen tavoittelema vahva peruskunta. Taloutemme on tasapainossa ja olemme täyden palvelun kunta. Menettäisimme kaiken, mitä olemme vuosien ajan rakentaneet, mutta emme saisi mitään”, Latva-Rasku sanoo.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Panu Lahdensuo** (kok.) on samaa mieltä.

”En näe liittymisestä Seinäjokeen mitään etua Lapualaisille. Palvelut huononisivat ja kallistuisivat.”

Lapuan kokoomus ja puoluejohto eri mieltä

Lapualla on perustettu työryhmä vastaamaan hallituksen kysymyksiin, mutta Latva-Raskun mielestä kunnan poliitikkojen tehtävä on viedä järjen viesti Helsinkiin.

Tehtävä on haastava, sillä Lapuan oma tahto on nyt päinvastainen, kuin hallituksen ja eduskunnan enemmistön.

”Maakunnissa ollaan täysin eri mieltä kuin puoluejohdossa. Työryhmän perustelut eivät Lapuan kohdalla päde. Selvityksessä esimerkiksi keskustaa pidetään hajanaisena ja ennuste väestön kehittymisestä on liian hidas”, Lahdensuo sanoo.

Hallituspuolueista ainakin kookoomuslaisten kanta on, että säilytään itsenäisenä. Jos liitoksia haetaan, katsotaan Kauhavan suuntaan, kertoo torstain Pohjalainen.

Lahdensuon mielestä esityksen tiedot perustuvat tilastotietoihin, jotka laahaavat vuosia todellisuutta perässä. Lapualaisiin ei olla valmisteluvaiheessa oltu yhteydessä.

”Tietoja on vastineessa tarkoitus oikoa. Taajama on tiivis, väkiluku on kasvussa ja palveluiden taso on tunnustettu. Ei tarvitse uhota, sillä järkisyyt itsenäisyyden säilyttämiselle ovat vahvat”, Lahdensuo sanoo.

Uudistus unohtaa palvelut

Lapualla ei uskota, että Seinäjokeen liittymisen jälkeen kaupunkia kiinnostaisi kehittää Lapuan elinkeinoelämää.

Kaupunkien keskustat eivät ole kasvaneet toisiinsa kiinni. Niiden välillä on 26 kilometriä maaseutua. Kermaa kuoriva kehyskuntakaan Lapua ei suostu olemaan.

Noin 20 prosenttia lapualaisista käy Seinäjoella töissä. Osa syy on siinä, että valtion palveluja on siirretty Seinäjoelle. Latva-Raskun arvion mukaan jopa 500 työpaikkaa on siirtynyt.

Työpaikkojen omavaraisuus Lapualla on 80,1 prosenttia. Ideaparkin rakentaminen alkanee keväällä.

”Jos päätösvalta olisi Seinäjoella, olisimmeko saaneet Ideaparkin tänne. Se tuo 500 työpaikkaa”, Latva-Rasku sanoo.

Hänen mielestään kuntaesitys keskittyy rakenteen uudistamiseen, ei kuntien palvelujen. Mittakaavan suurentaminen uudistaa palveluja vain niistä tinkimällä.

”Suurissa yksiköissä on helpompi tehdä ikäviä päätöksiä. Pienessä kunnassa päättäjä on niin lähellä asukasta, että tuntee jokaisesta vastuuta”, hän tuumaa.

Suu säkkiä myöten

Maaseutukylien selviytymistä Seinäjoella tutkinut **Antti Saartenoja** ei myöskään näe järkisyitä, joiden perusteella Lapua liitettäisiin Seinäjokeen.

”Liitosta perustellaan Seinäjoen kilpailukyvyn ja vetovoimaisuuden lisääntymisellä. Suurempi saa enemmän näkyvyyttä ja pärjää kilpailussa.”

Myöskään talous- tai palveluperustetta liitokselle ei ole. Lapuan asukkaiden tulot ovat maan keskiarvoa pienemmät, mutta palvelut tuotetaan kohtalaisen edullisesti. Talouden ylijäämä on 1 146 euroa asukasta kohden. Veroäyri on 19,5.

”Meillä palveluiden tuotanto on sopeutettu tuloihin. Tuotamme palvelut edullisemmilla palkkakustannuksilla kuin Suomessa keskimäärin. Näillä rahoilla on pärjätty”, Latva-Rasku sanoo.

AIMO VAINIO

JUHA HARJU

Lapuan kaupunginjohtajan Paavo Latva-Raskun mielestä kuntauudistus keskittyy liiaksi rakenteiden muuttamiseen, eikä ratkaise palveluiden ongelmia.

Lapua on kuntauudistuksen tavoittelema vahva peruskunta.

Mitä mieltä olet Seinäjoen ja Nurmon yhdistymisestä?

Nurmon ja Seinäjoen kunnat yhdistettiin vuonna 2009. Maaseudun Tulevaisuus kävi Nurmon entisessä kuntakeskuksessa kysymässä, miten yhteiselo on sujunut.

1. Mitä mieltä olet kuntaliitoksesta?
2. Ovatko kunnan palvelut parantuneet vai huonontuneet liitoksen jälkeen?

Seinäjoki–Lapua 25,4 km tietä pitkin

Veikko Kantola, autoilija
1. Vastustan. Olen nurmolainen, mutta Seinäjoki määrää nyt kaiken.
2. Terveysasema on tien toisella puolella. Nyt se lähtee pois. Sitä on juuri laajennettu, mutta nyt siellä ei ole lääkäriä. Meikäläinen pääsee vielä liikkeelle autolla, mutta miten käy niille, jotka eivät pääse.

Heikki Elgbacka, tehdastyöntekijä
1. En tiedä, sillä olen Evijärveltä. Mutta ei sielläkään ole rahaa palveluihin. Siellä on tehty huonoja päätöksiä.
2. Evijärven palvelut ovat tuskin parantuneet. Aion muuttaa Seinäjoelle.

Sari Karhu, sairaanhoitaja
1. Olen nurmolainen. Se oli pakkoliitos, sillä kansanäänestyksellä ei ollut merkitystä. Se oli päätetty muualla. Olisi ollut mukava, jos meitä olisi kuultu.
2. Palvelut ovat huonontuneet, teitä ei aurata. Reunakunnille ei palvelut riitä. Päivähoito on parantunut ja se on joillekin hyvä, mutta ei kaikille.

Rami Luoma, insinööri
1. Olen asunut Nurmossa 1,5 vuotta. En ole kauheasti miettinyt, en ainakaan vastusta. Käytän kirjastoa ja uimahallia.
2. Ei ole muuttunut. Liittäminen ei saa olla itseisarvo, mutta taloudelliset syyt ovat vahvat. Hyvin tunteita herättävää ja moni pelkää, että menetetään palveluita. Itse en sitä pelkää.

Maarit Hakala, myyjä
1. Olen nurmolainen. Minulle on ihan sama, en kauheasti välitä.
2. Palvelut ovat huonontuneet. Paikalliselle lääkärille ei enää pääse, eikä voi edes soittaa. Ennenkin pääsi huonosti, mutta nyt ei ollenkaan.

TALOUDESTA LYHYESTI

Fiva tutkii Finnair-pomon asuntokaupat

Työeläkeyhtiö Ilmarinen pyytää Finanssivalvontaa (Fiva) selvittämään Finnairin toimitusjohtajan **Mika Vehviläisen** asuntokaupat.

Helsingin Sanomien mukaan Ilmarinen toimittaa valvojalle ja omalle hallinnolleen selvityksen kaupantekoprosessista eläkeyhtiön sisällä. Ilmarinen korostaa, että selvitys Fivalle lähetettiin oma-aloitteisesti.

Helsingin Sanomat kertoi toissa päivänä, että Vehviläinen myi asuntonsa Ilmariselle. Yhtiö vuokrasi asunnon Finnairille Vehviläisen työsuhdeasunnoksi.

Talvivaaralle uusi toimitusjohtaja

Kaivosyhtiö Talvivaaralle on nimitetty uusi toimitusjohtaja. **Harri Natunen** johtaa nykyisin kaivos- ja metalliyhtiö Bolidenin liiketoiminnan kehitystä Ruotsissa. Hän aloittaa Talvivaarassa 19. maaliskuuta.

Nykyinen toimitusjohtaja **Pekka Perä** siirtyy päätoimiseksi hallituksen puheenjohtajaksi huhtikuun yhtiökokouksen jälkeen.

Lisäksi yhtiö on julkistanut tuloksensa. Liikevaihto loka-joulukuussa kasvoi kymmeneksellä vuoden takaisesta 67 miljoonaan euroon. Tulos ennen veroja laski vajaaseen neljään miljoonaan, joka on noin kolmanneksen alhaisempi kuin vuotta aiemmin.

Viking Linellä 6,3 miljoonaa matkustajaa

Entistä harvempi matkusti Viking Linen laivoilla viime vuonna. Matkustajia oli noin 40 000 vähemmän kuin toissa vuonna, yhtiö kertoi torstaina julkistamassaan tilinpäätöksessä. Vuonna 2011 Viking Linen laivoilla käytti 6,351 miljoonaa matkustaa.

Yhtiö arvioi, että tänä vuonna matkustajia on suunnilleen yhtä paljon kuin viime vuonna.

Viking Linen tulos ennen veroja jäi tammi–joulukuussa noin 8 miljoonaa euroon. Tulos ennen veroja oli 14 miljoonaa euroa edellisellä tilikaudella, joka oli kaksi kuukautta pidempi.

POLITIIKASTA LYHYESTI

EU-komissio: Suomen harkittava eläkeiän nostoa

EU kehottaa Suomea harkitsemaan vanhuuseläkeiän nostoa niin, että eläkkeellejäämisikä nousisi eliniän odotteen mukaan.

EU-komissio toteaa tuoreessa eläkejärjestelmiä koskevassa raportissaan, että Suomessa eliniänodotteen nousu vaikuttaa jo eläke-etuuksiin. Se antaa kuitenkin Suomelle suosituksen harkita, pitäisikö eliniän odote linkittää suoraan myös vanhuuseläkeikään.

Eduskuntaan ulkopuolinen tilintarkastus

Korruptiota Suomessa tutkinut tuore raportti ehdottaa ulkopuolista tilintarkastusta eduskuntaan.

Raportin mukaan eduskuntaan tarvitaan myös nykyistä kattavampia esteellisyyssäännöksiä. Lisäksi kansanedustajiin kohdistuvalla lobbauksella tulisi olla selkeät säännöt.

Ensimmäisen laatuaan olevan tutkimuksen on teettänyt Transparency Suomi ry, joka on poliittisesti sitoutumaton järjestö. Vastaava raportti on tehty tai tekeillä myös 24 muusta Euroopan maasta.

Tutkimus: Poliisien työkyky heikkenee muita nopeammin

Poliisit arvioivat työkykynsä heikkenevän iän myötä muuta työväestöä nopeammin. Erityisesti työkyky huononee miehistötehtävissä työskentelevillä poliiseilla, selviää Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksesta.

Uran alkuvuosina poliisit kuitenkin arvioivat työkykynsä erittäin hyväksi.

Poliisien arviot työkyvystään ovat kokonaisuudessaan parantuneet vuodesta 2002 vuoteen 2010. Poikkeuksena ovat alipäällystössä toimivat poliisit. Tutkimuksen mukaan alipäällystölle olivat vaikeita erityisesti vuodet 2005–2010.